

הדרך היומי בבלי: מסכת בבא מציעא דף פ'
הדרך היומי בהלכה: סימן קע"ח מאמצע סעיף א' 'אבל' עד אמצע סעיף ב' 'וכן'
המוסר היומי: אהבת חסד חלק ב' פרק י"ג 'גם ידוע הוא' עד 'גם שעל ידי זה'

לוח
לימוד
יומי

איך אנחנו יכולים לאכול אם יש יהודי שאין לו מה לאכול

אני חוזר עכשיו מבית דין בשמים שהחליטו להחזירני לעולם כדי לתקן מעשי, אך לא ידעתי הדרך. פתאום אני שומע אחד קורא לי "יוסף"

אדם גדול ושמן. כולם הסתכלו עלי, פסחו עלי ולקחו מישהו אחר מחשש שאוכל יתר על המידה. בסופו של דבר נשארתי לבד בבית הכנסת, ואף אחד לא רצה לקבל אותי. באותה שבת אתה ואבא שלך הייתם האחרונים שעזבו את בית הכנסת, אביך הסתכל עלי ואמר: "יוסף בא אנחנו לא לוקחים אותך". עזבתם את בית הכנסת ואני פרצתי בבכי, אין לי מה לאכול.

אחרי עשר דקות חזרת, שאלתי אותך מה קרה? אמרת שכשהלכת הביתה אמרת לאבא ולאמא שלך איך אנחנו יכולים לאכול אם יש יהודי שאין לו מה לאכול? איפה הרחמנות? איך אנחנו יכולים לעזוב מישהו בלי אוכל בשבת? בכית, ואבא שלך אמר לך, טוב תקרא לו. חזרת, הבאת אותי, והייתי אצלכם בשבת. אמרתי לך אז שאשלם לך בעד המצוה הזו. מאז לא נפגשנו כל ימי חיי. עכשיו אני רואה אותך אחרי הרבה שנים, יוסף, מה אני יכול לשלם לך? תגיד לי! אמרתי לו, בית הדין שלחו אותי חזרה לעולם המעשה, ואני לא יודע את הדרך. הוא הראה לי את הדרך וכשהלכתי לפי הוראותיו קמתי בבית החולים.

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א רב שכונת עזרת תורה בירושלים מספר מעשה נורא

אבי זצ"ל סיפר מעשה נורא שסיפר לו רבי אריה לוי היה יהודי בשם ר' יוסף ששכב בלי הכרה בבית החולים ביקור חולים בירושלים, ורבי אריה עמד ליד מיטתו. פתאום פקח החולה עיניו וראה את רבי אריה, ואמר לו אני חוזר עכשיו מבית דין בשמים שהחליטו להחזירני לעולם כדי לתקן מעשי, אך לא ידעתי הדרך. פתאום אני שומע אחד קורא אותי יוסף, אני מסתכל אני רואה על ההר אחד יושב וקורא לי. ניגשתי אליו ואמר לי אתה מכיר אותי? אמרתי לא, אז הוא אמר אני אזכיר לך.

המנהג בערי אירופה בכפרים שבליל שבת היו באים הרבה עניים בכל עיר בכל כפר, אשר לא היה להם מקום לאכול בשבת, המנהג היה שבסוף התפילה לפני תפילת עלינו לשבח, היו כל העניים נעמדים על יד הדלת, וכשנגמרה התפילה כל אחד לקח איתו עני לאכול על שולחנו.

(מעובד מתוך 'מידות והנהגות טובות')

באותה שבת היו הרבה עניים, ואני ביניהם. הייתי

אתה אוכל באולם ענק - האם מותר לך לעבור לצדו השני של האולם?

כפי שלמדנו אתמול, אסור לצאת ממקום האכילה כי אם בתנאים מסוימים, והיציאה עשויה להחשב כהפסקת האכילה ולחייב ברכות נוספות לפני המשך האכילה. אולם, שינוי מקום באותו החדר - גם אם מדובר באולם ענק - מותר לכתחילה, ואינו מחייב כל ברכה שהיא. וזאת, אף אם אינו רואה ממקומו השני את מקומו הראשון מחמת שיש חפץ המסתיר את הראייה, כגון במה גבוהה, או אף מחיצה ניידת. ומאידך, אם רואה את מקומו הראשון, רשאי לצאת אף מחדר לחדר, הגם שלא היתה דעתו לכך בשעת הברכה (ראה תקציר לאתמול). ויש שכתבו שדי בכך שיראה חלק מַפְּנִים החדר שבו אכל, ויש שהסתפק שמא צריך שיראה חלק ממקום האכילה עצמו. [סעיף א וס"ק ט ו"ב; ביאורים ומוספים דרשו, 7 ו'12]

האם מותר לצאת לחדר המדרגות באמצע האכילה?

כפי שלמדנו אתמול, מי שהיתה דעתו בשעת הברכה לצאת מחדר לחדר באמצע האכילה, רשאי לעשות כן; והרגיל לצאת מחדר לחדר, נחשב כאילו היתה דעתו לכך. ויציאה למרפסת שאינה מקורה - נחלקו הפוסקים אם נחשבת כיציאה מחדר לחדר, ויש שהסתפק בדבר; אולם מרפסת שחלקה מקורה וחלקה לא, נחשבת כולה כמקום אחד, ומותר לעבור לכתחילה מחלקה האחד לשני. ויציאה לדירה אחרת בבנין משותף - יש אומרים שנחשבת כיציאה מחדר לחדר, ויש אומרים שנחשבת כיציאה מבית לבית (ראה תקציר לאתמול). ויש מהמחמירים שהחמירו אף ביציאה לחדר המדרגות, ויש שהקלו בחדר המדרגות, מכיון שיש לכל דייר חלק בו. ויש שהסתפק אף לענין חדרי פנימיה, אם הם נחשבים כשני חדרים או כשני בתים. [ביאורים ומוספים דרשו, 10-11]

אדם נוסף האוכל אתך עשוי למנוע ממך חיוב ברכה! כיצד?

כפי שלמדנו אתמול, במקרים מסוימים עשויה היציאה ממקום האכילה להחשב כהפסקת האכילה; אולם, אדם האוכל יחד עם אנשים אחרים, וביציאתו נותר במקום לפחות אחד מהם - אין היציאה נחשבת כהפסקת האכילה, ובשובו למקום רשאי להמשיך באכילתו ללא ברכה. ואף ילד שנותר במקום מועיל לענין זה, ויש שכתב שדווקא מגיל שש ומעלה. ואם זה שנותר במקום בִּרְךְ ברכה אחרונה על אכילתו, או שאף הוא יצא לאחר מכן ממקום האכילה, וכן אם אין לו כל שייכות לזה שיצא מהמקום, אלא רק במקרה אכלו שם יחד - אין האדם הנותר מועיל להחשיב את אכילתו של היוצא כבלתי מופסקת. ויש שכתב שבני אותה ישיבה האוכלים יחד נחשבים כשייכים זה לזה אף כשאין להם קשר זה עם זה. [סעיף ב, וס"ק יד-טו; ביאורים ומוספים דרשו, 4, 5, 15 ו'16; וראה שם, 4]

אתמול למדנו

- אסור לאדם לצאת באמצע אכילה או שתיה אל מחוץ לבית שבו אוכל. ואם יצא וחפץ להמשיך לאכול, בין במקום הראשון ובין במקום אחר - הריהו עשוי להתחייב בברכות נוספות לפני המשך האכילה, והדין משתנה לפי סוג האוכל והמקום שאליו יצא, ולפי דעות השולחן ערוך והרמ"א.
- מי שיצא ידי חובת ברכה ראשונה רק בדיעבד, כגון שִׁבְרַךְ 'שהכל' על מיני מזונות - יש שהתיר לכתחילה לצאת ממקום האכילה באופן המצריך ברכה; ויש שחולק על כך.
- לכתחילה אין לצאת מחדר לחדר באמצע האכילה, אלא אם כן היתה דעתו לכך בשעת הברכה.

מחר נלמד

- כשאוכלים בגינה ציבורית - האם צריך לשבת במקום אחד?
- באיזה מאכל תלוי דין היציאה ממקום האכילה, בכמות הנאכלת?
- האוכל עוגה ותפוח ועבר למקום אחר - האם רשאי להמשיך באכילתו?